

KAUBANDUS-TÖÖSTUSKOJA

Nr. 9. II aastakäik

TEATAJA

1. mail 1927

Ilmub kaks korda kuus.

Tellimishind:		Toimetus:	Kuulutuste hinnad:
Aastas	Emk. 250.—	Kaubandus-tööstuskoda, Tallinn, Lai t. 45	1/1 lhk. . Emk. 4000.—
Poolaastas	„ 150.—	Kõnetraat 17-77, toimetaja kodus 1-35	1/2 „ . „ 2200.—
Välismaale	„ 500.—	Toimetaja kõnetunnid: igal esmaspäeval,	1/4 „ . „ 1200.—
Poolaastas	„ 300.—	kesknädalal ja reedel kella 2—3 p. l.	Kaanelehtedel—kokkuleppel

SISU: Väljamüügid—pahe meie ärielus. Kunstisid, selle arenemine ja sissevedu Eestisse. Kirjandus. Kaubandus-tööstuskoda teateid. Kaubandus-tööstuskoda aruanded. Kaubandus-tööstuskoda seisukoht Brüssel diplomaatliku konverentsi poolt vastuvõetud meriseaduste konventsioonide kohta. Kaubandus-tööstuskoda märgukiri rahaministrile uue tempelmaksuseaduse ja normide kohta. Majanduslikke teateid kuu- ja välismaalt. Tollikomitee otsusi mõnede kaupade tollitamise kohta. Arlettevõtete koosseis. Turuhinnad. Börsikursid.

Väljamüügid — pahe meie ärielus.

Väliskaubanduse läbikäigu vähenemine, mis eriti viimasel aastal sai märgatavaks ja tänaseni kestab, on tõsiasi, mis nähtavasti otsekohesest vastolus ametliku majandusstatistika üldiselt soodsate andmetega. Tasakaalustatud riiklik majapidamine, aktiivne kaubandusbilanss, stabiilne rahakurss, ühtlane ringvoolus olev rahahulk — kõik on sümptoomid, mis näitavad tervet majanduslikku seisukorda ja avaldavad muljet, nagu

oleks kriisiajast üle saadud. Ei saa muidugi salata, et eelpoolnimetatud tõsiasi omavad rõõmustava iseloomu, sest igaühel on alles värskest meele aeg, mil passiivne kaubandusbilanss ja paberahha inflatsioon majanduselus sünnitasid raskusi, milledest raske oli leida väljapääsuteid. Teiselt poolt on küllalt märke, mis lasevad aimata, et meie jälle läheneme kriisiajale, mille põhjusi aga sedakorda tuleb otsida teistelt aladelt. Sta-

6. EESTI NÄITUS MESS

13-22 AUG 1927

Ainuke sügise-eelne ülemaal. kaubaturg Eestis käesoleval aastal.

Parem sisseostukoht kaupmehele, põllumehele, tarvitajale.

Soodsam reklaami ja propaganda võimalus.

23 laiaulatuslikku osakonda.

Kes tahab head kohta, andku aegsasti tules.

TALLINNAS

tistika võib meile selle kohta anda vähe selgitust; ta toob, et puudutada ainult üht nähtust, järjekindlalt ringvoolus oleva rahahulga kohta andmeid, ilma et ta seda kiirust, millega nimetatud ringvool teostub, suudaks arvudes väljendada.

Rahva ostujõu kahanemine on nähtus, mida statistiliselt saab käsitada raskesti ja suure hiljaksjäämisega, praktilises elus aga juba ammu on tunnustatud tõsiasjaks ja sellisena käsitletud. Ostujõu kahanemine tähendab rahva — olgugi mõõduvat — vaeseksjäämist. Ülalkirjeldatud seisukorral võib teha järelduse, et ühtlase maksude sissetulemise, stabiilse rahakursi ja aktiivse kaubabilansi juures ühelt poolt ja kahaneva ostujõu juures teiselt poolt rahvas peab elama tagavara-dest, s. t. on sunnitud oma varemalt korjatud varandustest lisa võtma, et riigi majanduslikku tasakaalu ülal hoida. See tõsiasi paneb mõtlema, sest pikapeale peab seesugune arenemine mõju avaldama ka riigi kui majandusliku üksuse peale, ja seda nimelt siis, kui ta ise — oma majapidamise tasakaalustamiseks — varandusi, nagu näiteks metsatagavarasid, peab võtma tarvitusele.

Toodangu suurendamise vajaduse mõttes väärrib seega ostujõu kahanemise probleem erilist tähelepanu. Selle kõrval aga toob rahva ostuhuvi vähenemine ja sellega vahenditult ühenduses olev ärilise läbikäigu kahanemine enesega kaasa soovimata kaasnähtusi, mis eriti tegeliku kaupmehe töös peavad omandama halva mõju. Kaupmehe suurt tähtsust ühenduslülina kaubavalmistaja ja tarvitaja vahel ei hinnata küllalt vääriliselt, nõnda et tema huvid sagedasti küllaldest kaitset ei leia.

Kui publik avalikkudes kauplustes jääb ikka harvemaks ja päevane läbikäik kassas väheneb, siis peab kaupmees mõtlema välja abinõusid ja teid, et oma ärilist tegevust elustada. Ka halva konjunktuuri juures leidub rida niisuguseid võimalusi, millede kasutamine läbikäigu suurendamiseks võib kaasa aidata. Oma iseloomult on seesugused kaupmel kasutada olevad abinõud kaht liiki — lühidalt väljendades moraalised ja ebamoraalsed. Mida halvem konjunktuur, seda raskem on kaupmehele ainult kaubandusliku tublidusega, reklaamiga, ostjate hea kohtlemisega jne. hoida oma äri vee peal, sest võistlus muutub raske- ketel aegadel teravamaks. On juba loomulik, et suur osa kaupmeeskonnast sarnastel aegadel võtab tarvitusele abinõusid, mis küll otsekohe ei ole keeldud, siiski aga soliidide kaubandusilma traditsioonidele ei vasta ja seega otsekohe kahjulikku mõju avaldavad kogu kaubanduse peale ja seda enamasti ilma, et ostjaskond siinjuures saaks mingit kasu.

Ükskõik millisel aastaajal läbi Tallinna tänavate jalutades võime tähele panna, et paljudel

avalikkudel kauplustel hiilgavad sildid pealkirjaga „väljamüük“. Liialdamata võib öelda, et Tallinnas vaevalt leidub äri-tänavat, kus ei oleks kuulutatud väljamüüke. Põhjus selleks on küllalt selge. Laiale publikule on sõnal „väljamüük“ suur võlvus, lubab ta ju võimaluse teha odavaid sisseoste. Kaupmees äratab väljamüükide korraldamisega publiku ostuhimu ja suurendab selle kaudu oma läbikäiku. Väljamüügi korraldamiseks peab olema mingisugune mõte, mingisugune alus ja sellest põhimõttest peetakse meilgi kinni, kuigi leidub juhtumusi, et väljamüügid kuulutatakse välja põhjuste nimetamiseta. Alused väljamüükide korraldamiseks on aga kõige mitmekesisemat laadi. On olemas väljamüüke „äri lõpetamise pärast“, „kolimise tõttu“, väljamüüke ärijuubelite, surmajuhtumuste, ümberehituste jne. jne. puhul, on olemas sesooni- ja inventuurväljamüüke — lühidalt, mõeldakse välja kõik võimalikud põhjused, et maagilise sõna „väljamüük“ läbi ostjaid juure meelitada. Mõni ei kokku isegi tagasi väljamüüki „rahapuudusel“ välja kuulutamast, öieti eeldades, et ta just selle kaudu ostja viib veendumusele, et kaup teatud viisil „iga hinna eest“ peab müüdama. Peale selle on veel olemas „odavad nädalad“, „haruldased juhud“ ja teised sarnased korraldused, mis oma iseloomult väljamüükidele ligidalt sarnased. Nende väljamüükide kestvus on mitmesugune — käesolevate ridade kirjutajal on teada juhtumusi, kus „väljamüügi“ silt kogu aasta rippus kaupluse vaateaknal.

Väljamüük on võrdne müügile alandatud hindadega. Küsimusesoleval kaupmel ei ole aga igakord sugugi tarvis oma kauplemise elustamiseks hindu tõelikult alandada — ta kasutab silti sagedasti ainult meelitamiseks, söödaks ostjale. Sagedasti kõrgendab ta vähe aega enne väljamüügi väljakuulutamist hindu, et hiljem ajalehtedes ja vaateaknal näidata 10—20—30-protsendilist hindade alandamist. See torkab möödaminema silma ja põhjustab teda kaupluse astuma lootuses, sagedasti ka veendumuses, osta võida midagi tõesti odavat. See õnnestub tal ka, kui ta ei ole algaja ja mõistab tingida. Välja arvatud vanad, soliidsed ärid, on Tallinnas vaevalt kindlate hindadega kauplusi — igalpool võib saada vähema või suurema hindade alandamise, kui ainult jätkub tarvilist aega ja kannatust. „Tingimine“, ka halva konjunktuuri selge tunnus, on saanud niisuguseks harjumuseks, et oled imestusest vallatud, kui kuski äris leiad kindlad hinnad.

Millised on väljamüükide tagajärjed kaupmeeskonnale?

Esimeses joones teevad nad kahju soliidsele kauplemisele, s. t. sellele osale kaupmeeskonnast, kes rõhku paneb hea traditsiooni säilitamisele. Siin võib ju väita, et võistlus on vaba ja et igatüks

peab vaatama, kuidas ta oma ostjaskonda suudab kinni pidada ja laiendada. See vaatekoht on isendast ju muidugi õige, siiski on aegade jooksul nii välja kujunenud, et ka võistluse võitlusele pandi teatud seadused aluseks, et sellega ärilisele ebamoraalsusele sulgeda teed kaubanduslikku läbikäimisse. Võistlus on võitlus, mida peab võitlema ausate relvadega, sest võistlejatele vastustamine kahtlase iseloomuga abinõudega toob kogu kaubandusse kindlusetuse momendi ja ei too seega kaotusi mitte ainult soliidsele kaupmeeskonnale, vaid rikub ka kogu kaubandusilma kuulsust.

Ühenduses Saksamaa majandusliku tõusuga aastasaja alul jõuti seal selgusele selle kohta, et seadusandliku asutuse vahelise segamine kaubanduslikku võitlusele oli vajalik, kuna siin tuli esile nähtusi, mida ei olnud võimalik kokkukõlastada ärielus maksva õigustundega. Nii sündis seadus ebaausa võistluse kohta, mille teine redaktsioon 1909. aastast veel tänapäevalgi maksab. Oluline osa nimetatud seadusest on pühendatud iseäralistele korraldustele detailkaubanduses. Saksa detailkaubanduse praegune raske seisukord on viinud rasketele väärnähtustele võistluse alal ja on Preisi kaubandus-tööstusministrile annud põhjust 1926. aasta sügisel üles seada sihtjooni väljamüükide korraldamiseks antud määruste tõlgitsemise kohta. Selle seletuse tagajärjel anti käesoleva aasta märtsikuus „määrus väljamüükide kohta Stettiini piirkonnas“, millest selgub, milliste kitsenduste osaliseks saab väljamüükide korraldamine Saksamaal.

See määrus teeb vahet erakorraliste ja korraliste väljamüükide vahel. Esimeste hulka kuuluvad muu seas kõik väljamüügid ärilõpetamise, omaniku vahetuse, kolimise, ümberheituste jne. puhul ja kõik korraldused, nagu „odavad nädalad“ jne. Luba nende pidamiseks tuleb nõutada Stettiini kaubandus-tööstuskojal ja antakse ainult siis, kui tõenduste varal kindlaks tehtud, et tõesti põhjus väljamüügi korraldamiseks olemas ja kui küsimusesolev kaupmees oma palvekirjale on juure lisanud täielise nimekirja väljamüüdavatest kaupadest. Nii on kaubandus-tööstuskojal selge ja täieline ülevaade väljamüügi laadi, ulatuse ja kestvuse kohta, nii et ta igal ajal ülalnimetatud määruse alusel ausa võistlusviisi vastu eksimiste puhul saab välja astuda.

Korraliste väljamüükide hulka kuuluvad sesooni- ja inventuurväljamüügid. Ülalnimetatud määrused ei puuduta nende korraldamist, kuna

niihästi sesooni- kui ka inventuurväljamüügid kaubandusel on muutunud harilikkudeks, korrapäraste vaheaegadega korduvateks nähtusteks. Seadus määrab siiski, et aastas ainult 2 seda laadi väljamüüki tohib aset leida (2 sesooniväljamüüki või 1 sesooni- ja 1 inventuurväljamüük).

Nagu näha, on väljamüükide korraldamise juurest Saksamaal paha tahe eemaldatud, sest seadus näeb ette vastavad trahvimäärad ja võimaldab peale selle kahjukannatajal tsiviilkorras kahjutasu nõuda. Huvitav on tähele panna, et korralist kohut Saksamaal seni võistlusalal tekkinud tülide lahendamisel on vähe kasutatud ja et nende tülide lahendamine seni on olnud eelistatud vahekohtu teel. Põhjus peitub küll selles, et seadus ebaausa võistlusviisi kohta kiiresti tekkivate urte võistlusviiside tõttu on vananenud ja ettevõtetud täiendused varsti jälle puudulikkudeks osutuvad. Kus seadus puudulik, seal tuleb luua traditsioon. Juhitud sellest põhimõttest otsustas Saksa detailkaupmeeste keskorganisatsioon hiljuti ellu kutsuda vahekohtu, mille ülesandeks oleks võistluse alal detailkaupmeeste vahel tekkinud tülisid lahendada ja mille suurim töö oleks tegelikust elust saadud kogemuste põhjal luua põhimõtted võistluse alal maksvate kommete jaoks.

Kuidas seisavad lood aga meie juures? Meie seadus (vana veneaegne) ei tunne määrusi, mis korraldaksid kaubanduslikku võistlust; võistluse võitlus on seepärast meie juures vaba, samuti ka abinõude valik. Siit järgneb seisukord, mis, nagu ülal juba mainitud, enesega kaasa toob suuri väärnähtusi ja mille tagajärjed võivad osutada väga kahjulikkudeks. Vaatamata sellele, et suur hulk „väljamüüke suuresti alandatud hindadega“ midagi muud ei tähenda kui ebaõigete andmete ettetoomist, võetakse sarnase tegevusega tõsisite väljamüükide korraldajatel oma äri elustamise abinõu käest. Ka Läti majanduslikud organisatsioonid on hädaohust juba aru saanud ja on praegu ametis ebaausa võistlusviisi vastu käiva seaduse kokkuseadmiseiga.

Meil on soliidne äriees sel alal valitseva anarkia tõttu sunnitud, kui ta seesuguse võistluse kaudu ei taha kahju kannatada, oma traditsioone murdma ja sama teed käima. Seepärast on Kaubandus-tööstuskoja II ja III sektsioon ühiselt välja töötanud seaduseelnõu, mis ka juba koja nõukogus põhimõtteliselt heaks kiidetud, millega tahetakse panna piire meil ärielus väljamüükide alal tekkinud korralagedusele.

Sch.

Kunstiid, selle arenemine ja sissevedu Eestisse.

L. I.

Aastaluhandeid on vill, puuvill, lina ja siid annud inimeste kehakatteks tarvilikku materjali, kuid käesolev keemia-tehnika aastasada on seda tootesainete rida rikastanud veel ühe aine võrra, mida hulga poolest juba seatakse kolmandale kohale villa ja puuvilla kõrvale. See uus tootesaine on nõndanimetatud kunstiid.

Kunstiidil kui niisugusel ei ole midagi ühist siidiga, sest teda valmistatakse keemilis-tehnilisel teel tootesainetest, nagu tselluloosist ja puuvilla jäätistest, kuna siid on siidiussi otsekohene tootmisviis. Kuid kunstiid on petvalt sarnane siidile, tihti niivõrra, et teda kogenematu silm siidist ei eralda; täidab väga hästi neidsamu ülesandeid, mis siidki. Selles seisabki tema peatähtsus majanduslikult ja seepärast koheldigi teda siidi tootmisviisi poolest alguses vaenuliselt kui kasvavat konkurenti. Leiti, et kunstiidil ei ole selle nimetuse peale ülalloodud põhjusel õigust.

Kuid ainult väga lühikest aega võis juttu olla mingisugusest võistlusest siidi ja kunstiidi vahel ja selgus varstigi, et kunstiidi populariseerimine ka siidile kasuks oli. Nii on näiteks sõjaaegse seisaku järel siidivalmistus 1920. kuni 1923. aastani ligi 25% võrra kasvanud, missugust arenemist näitab nel aastail ka kunstiid.

Nüüd igatahes on seisukord niisugune, et kunstiid omalt poolt vabanemist igatseb sõnast „siid“, kuna ta ennast kindlal jalal tunneb, ikka uutele aladele teed leiab, ikka uusi turge võidab ja hoopis suurema tarvitajate ringkonnaga arvestab, kui seda võib olla loomulikult siidil.

Ameerika valmistajad ongi kokkuleppele jõudnud uue nimetuse asjus kunstiidile, nimetades teda „rayon'iks“, mida tarvitatakse ka ametlikus statistikas. Euroopa tootjad tarvitavad veel endiselt sõna kunstiid, kuigi nad samuti leiavad, et see sõna ei ole ainele vastav.

Kunstiid kui aine ei ole kuigi vana, kuid tema valmistamine ja sedamööda tarvitamine on kasvanud täiesti muinasjutulise kiirusega. Esimene patent kunstiidi valmistamise peale võeti aastal 1883, kuna alles aastal 1889 läks ülesleidal (de Chardonnet) korda seada valmistust äriks alusele. Kunstiid võib seega oma iga lugeda ainult mõne aastakümnega. Pärast seda on üles leitud teisi valmistamisviise ja võetud terve rida uusi patente, kuid tooniandjad on tänapäeval neli isesugust valmistamisviisi (millede ligem käsitus ei kuulu selle artikli raamesse), kuna õieti kümme suuremat valmistajate kontserni jaotavad endi vahel kogu maailma varustamist. Suuremal hulgal neist on seljataga pikad tehnilised

traditsioonid, milledele uued konkurendid ligi ei küüni.

Kunstiidile teetasandajaks oli ja on väga mitu asjaolu. Kõigepealt omab ta ilusa läike, lasceb end hästi värvida ja maksab võrdlemisi vähe. Peale selle on tema paigutamisevõimalused väga laialdased. Ei ole praegusel ajal ühtki asja naiste riietuses, mida mitte ei võiks valmistada kunstiidist. Teda kasutatakse üksikult ja ühenduses villa ning puuvillaga. Viimasel ajal on hakatud turule saatma lõnga, mis koosneb villast ja kunstiidist ja isegi sammetivalmistusse on kunstiid sisse tunginud.

Käesolev ajajärk on kehakasvatuse kultuuri ja sportlaste kalduvustega on eriti soodus kunstiidi levimisele. Siin kasvab tarve kerge ja paindliku riietuse järele, missugusele vastab kunstiid täiel määral.

Kuidas kunstiidi valmistamine on kasvanud, näitab järgmine tabel:

Kunstiidi valmistamine kogu ilmas (tonnides)*).

Riigid	1913	1922	1923	1924	1925
Am.-Ühisriigid .	700	10.871	14.000	16.505	25.000
Inglismaa . . .	2.500	7.061	7.000	11.059	11.000
Saksamaa . . .	3.600	4.775	6.000	10.939	12.000
Prantsusmaa . .	1.700	3.048	3.500	5.696	6.500
Belgia	1.400	2.845	2.800	4.098	4.500
Itaalia	1.000	2.545	4.000	8.534	13.500
Teised maad . .	900	4.887	6.700	6.976	10.500
	11.800	36.082	44.000	63.807	83.000

Kunstiidi valmistatakse kogu ilmas umbes kolmkümmend korda vähem kui villa ja umbes 114 korda vähem kui puuvilla.

Nagu tähendatud eelpool, on kunstiid keemilis-tehnilise protsessi produkt, ega olene tema valmistamine seepärast kliimaatilistest oludest ega ole seotud teatud koha külge. Koha valiku juures tulevad järelikult arvesse ainult kaks asjaolu: vajalike tootesainete olemasolu ja soodsad turutingimused.

Kunstiiditööstus on arenenud sedamööda ühelt poolt puuvilla- ja metsarikastes maakohades ning seal peaaesjalikult keemiatööstuse läheduses, sest peale eelpoolnimetatud peatootesainete tarvitatakse kunstiidi valmistamise juures

*) „Bulletin des Soies et Soieries“ 30. VIII. 1924. „Berliner Börsenzeitung“. 18. III. 1925.

rida keemilisi aineid, nagu väävlihapet, väävli-süsinikku, väävliinaatriumi, soolahapet j. m.

Teiselt poolt on kunstsiiditööstus nähtavalt arvestanud sellega, et olla kättesaadav tarvitajale. Kuna peatarvitajad siin on kudumis- ja riidetööstus, siis tekib ka kunstsiiditööstus harilikult suurte kudumis- ja riidevabrikute läheduses.

Ameerika statistika näitab, et aastail 1920 kuni 1923 läks ümmarguselt 50% kogu Ühisriikides valmitatud kunsti dist. suka- ja koetud asjade tööstusse, kuna ülejäänud osa läks villa- ja puuvillatööstusse.

(Järgneb)

Kirjandus.

H. Kosenkranius. „Töövaluuta“. Mis sihis tuleks meie rahandust korraldada, et ta oleks reaalarabinõuks meie laguneva rahva majanduse seisukorra parandamisel.

„Oma“ trükk, Pärnus 1927.

Majandusliku kriisi ajal on loomulikult nähtuseks, et leidub isikuid, kes seisukorra parandamiseks ja tervendamiseks otsivad abinõusid ja oma retsepte soovitavad ka teistele. Demokraatliku riigikorra juures on see eriti arusaadav, sest seal, kus ülemvõim antud rahva enda kätte, ei või keegi seda pahaks panna, vaid koguni soovitavaks pidada, kui kodanikud ka oma poolt seisukorra võtavad kaalumisele ja oma parima äratundmise järele abinõusid soovitavad. Kahjuks ilmuvad meil „maailmaparandajad“ harilikult valimiselsetel kihutuskoosolekutel oma programmidega ja retseptidega, kuna teisel ajal vaid kurtmise ja hädaldamisega seltskonda närveerivad ning rahulolematute patta sellega veel õli juure lisavad.

H. Kosenkraniume sulest on ilmunud brošüür, mis kannab Töövaluuta nime. Brošüüri autor on nähtavasti pikemat aega pead murdnud, kuidas praeguse kulla alusele rajatud valuuta asemele leida mingisugust teist, õiglasemale ja painduvamale alusele asetatud valuutat. Autor leiab, et rahal kui niisugusel, olgu ta mis aimest (!) tahes, ei ole ilma valmistusoskuse ja inimtööta mingit ühiskondlikku otstarvet. Väärtuste vahend — raha — põhjenes see ka kui hästi kulla alusel (või olgu kuld otsekoheseks kulus), ei kaota iseenesest majanduslikku korraldust ja sotsiaalseid pahesid. Näiteks toob ta Ameerika Ühisriike, kuhu sõja järeldusel koonduvad peaaegu pool kogu maailma kullatagavarast, kuid ka seal valitseb samasugune majanduslik kriis ja sotsiaalne korraldatus kui meil, kus ühed asjata tööd otsivad, teised aga ilma tööta ülemäära rikastuvad.

Kõige selle kurja juureks peab brošüüri autor praegust rahanduse korraldust. Selle all ei kannatavat mitte ükski riigi- ja rahvamajandus, vaid ka iga üksik kodanik ja kogu

seltskond ühiselt. Ja õiglasemale ja otstarbekohasemale rahanduse korraldusele otsibki autor aluseid ja teid.

Selleks leiab ta kõige otstarbekohasemaks, et kõik seni liikvele lastud raha ringkäigust kõrvaldataks ja töövaluutale põhjendatud isiklike nimele tšekiraamatute vastu indeks-päevakursiga ümber vahetataks.

Edasi toob autor terve rea näiteid, põhjendusi ja... juhatusi, kuidas seda tegelikult läbi viia.

Siin ei ole koht brošüüri sisu hakata ümber jutustama, tuleb vaid kohe tähendada, et ka kõige geniaalsem plaan ei suuda tsiviliseeritud riikide rahandust seni korraldada ega uuele alusele seada, kuni see plaan kõikide rahvaste juures pole leidnud tunnustamist. Eesti võiks raha asemel liikvele lasta kas tšekid või muud vahendusemärgid, võiks endal raha pidada, mis väärtustega kaetud või katmata (kui seda viimast keegi aga vastu võtaks!), kuid sellega ei saaks kuigi kaugele, kui teised kultuurriigid mitte sama süsteemi omaks ei võta. Vene kommunistidel olid ju omal ajal ka geniaalsed plaanid, mis olid juhitud isegi raha täielise kaotamise poole, aga tegelik elu varistas kokku need plaanid ja kavad. Nõukogude Vene nägi, näiteks, suurt kurja era-kaubanduses ja eraettevõtlikkuses, aga nüüd on ta olnud sunnitud neppannidele järele andma ja tükk-tükilt eraettevõtlikkusele vastu tulema. Kui Eesti asuks kuskil Sinise mere saarel, ilma et tal välisriikidega oleks kokkupuutumist, siis võiks ta omapäraseid katseid teha, seni aga kui riigid oma majandusliku korraga üksteisest ripuvad, jäävad kõik seesugused kavad ilusaks utopiaks.

Igasugune rahamärkide ringkäik põhjeneb usaldusel. Kui on teatavate vahendusmärkide vastu usaldus, siis võetakse neid vastu, puudub nende vastu usaldus, siis kaotavad nad oma väärtuse. Et väärtuste vahendusmärkide vastu usaldust kindlustada, selleks peavad need märgid olema kindlustatud reaalväärtustega. Kui nüüd vahendusmärkide väärtus oleks kindlusta-

tud üksi isikute teo- ja loomisvõimega, siis võiks kergesti juhtuda, et üks osa neist märkidest iga päev oma väärtusest võiks nii palju kaotada, kui palju kaotab üks või teine kodanik oma teo- ja loomisvõimest. Ja nii ei leiaks seesugune „raha“ millalgi tõsist usaldust. Läänud aastasaja kuuekümnendatel aastatel püüdis Inglise majandusteadlane Macleod ka umbes sarnast teooriat püstitada, mille järele vahendusmärkide väärtus võiks olla kindlustatud ilma reaalkaartusteta, kuid teadusemeeste poolt on tema teooria juba põhjalikult ümber lükatud.

On ju õige, et kallismetallid (kuld, hõbe, plaatina jne.), kui neid loovaks otstarbeks ei tarvitata, veel iseenesest majanduslikku „õnnistust“ kellelegi kaasa ei too. Inimene võib kullahunniku otsas nälga surra või külma jääda, kui tal korda ei lähe seda leiva või ihukatte vastu vahetada. Aga just selle tõttu, et riigid ja rahvad seisavad tihedas majanduslikus läbikäimises, omandavad need metallid, kui haruldased ja raskest kättesaavad, endile suure väärtuse, et nende vastu võib tarbaineid kõige kasulikumalt vahetada — osta. Muidugi ei ole kallismetallid ainukesed, milledega vahendusmärkide väärtust kindlustada, seda võib ka teiste reaalkaartustega, millede järele maailmaturul ja oma kodus nõudmine.

Üldiselt peab tähendama, et need mõtted, milliseid H. Kosenkranius oma raamatukeses puudutab, koguni uued ja tänini tundmatud ei ole. Prof. A. Isajeff oma „Natshala poliitsheskoj ekonomii“ puudutab neid; eriti on aga neid mõtteid esile toonud majandusteadlane Storch ja

Prantsuse õpetlane Say. Storch oma väärtuste-õpetuses ütleb, et asjade väärtus oleneb sellest, kuipalju inimesed neid kasulikkudeks peavad ja seepärast kasulikkus ning tulutoov töö on väärtuste allikas, Say läheb kaugemale ja leiab, et ainult majanduslikkude tarvete tulutoovus on tõsine väärtuste alus. Kuid uuea aja majandusteadlased ei jaga nende õpetusi, sest kui ainult töö ja tegevuse loovus ja kasutoovus võetak väärtuse aluseks, siis peaks ka vee kogumine olema tulutoov töö ja väärtuste kogumine, sest vesi on üks tähtsam majanduslik tarve ja selle kogumisele võiks vaadata kui loovale ja tulutoovale tööle.

Olen „Töövaluuta“ peaosa juures vahest liig pikalt peatunud. Kuigi arvustaja nõus ei saa olla alustega, millistele autor kohaseks arvab rahandust ümber korraldada, leidub brošüüris siiski mõtteid, millistega nõus võib olla. Kes tahaks selle vastu vaielda, et meil mõningaid korraldusi parlamentlikus korras ei tuleks ette võtta, samuti krediidi olusid korraldada jne.? Kuid kas töövaluutale asendatud rahandus oleks see ainuke päästmisankur, selle juures tuleb kahelda. Majandusliku olukorra ümberloomine ei olene mitte vaid heast tahtmisest ega teooriatest, vaid ilmlikust konjunktuurist. Isegi Kristus jõudis otsusele, et jäävad kui rikkad nii vaesed, kui ta ütles: „Vaeseid saab ikka teie juures olema.“ —

Kõigest sellest hoolimata ei ole Kosenkraniuse brošüür huvitusetu ja teda võib soovitada lugeda kõigile, kes suudavad mõelda majanduslikkude probleemide üle.

R. B—n.

Tallinna Juudi Ühispannga äriseis 1. jaan. 1927. a.

Kassa ja jooksvad a. pankades:	
välisraha	M. 2.802.113.—
Korrespondendid	„ 1.874.973.—
Läänud:	
diskont. vekslid	9.816.976.—
Kontokorrent a.	5.698.748.—
välisvaluutas	10.170.411.— „ 25.685.535.—
Garantiide debitorid	„ 2.719.878.—
Mitmesugused aktiivad	„ 1.892.231.65
	<u>M 34 974.730.65</u>

Osa- ja tagavarakapitalid	M. 3.247.350.—
Hoiusummad:	
Jooksva a.	16.813.775.—
Kontokorr. a.	826.372.—
valuutas	3.820.522 — „ 20.460.669.—
Võlad pankades:	
Kontokorr. a.	2.453.350.—
rediskont	2.676.491.— „ 5.129.841.—
Korrespondendid	„ 1.784.730.—
Garantid	„ 2.719.878.—
Mitmesugused passivad	„ 1.114.855.—
Puhaskasu	„ 517 407 65
	<u>M. 34.974.730.65</u>

Juhatus.

KAUBANDUS-TÖÖSTUSKOJA TEATEID.

Kaubandus-tööstuskoja aruandeid.

29. XI. 1925. a. — 31. XII. 1926. a.

Kaubandus-tööstuskoja nõukogu koosolekul 13. aprillil s. a. vaadati läbi Koja juhatuse poolt esitatud aruanded ja otsustati esitada peakoosolekule kinnitamiseks.

Seletuskiri.

Esitades 1925. ja 1926. a. tulude ja kulude aruandeid ja bilansse, peab juhatuse tarvilikuks järgmise seletusega esineda:

Sissejuhatus.

Koja raamatud avati 28. novembril 1925. a. algusbilansiga Mk. 3.879.850.— suuruses, missugune summa saadi Koja Ajutiselt Elluviimise komiteelt, ühes panga protsentidega jooksva arve pealt, aasta algusest kuni summa ülekandmise momendini. Peakoosoleku otsusega 28. detsembrist 1925. a. anti kõik sissetulnud ja sissetulevad 1925. a. maksud juhatuse käsutusse, mille tõttu ka kõik 1925. a. kulud keskasutuse kanda jäid. Et aga 1926. a. maksudest saadud summad kui ka 1926. a. kulud keskasutuse ja sektsioonide vahel tulid jagada, arvati otstarbekohasemaks 1925. a. raamatuid 31. detsembril 1925. a. lõpetada ja 1926. a. peale avada uued raamatud. Seepärast on esitatud kaks lõpubilanssi, 31. detsembri 1925. a. ja 31. dets. 1926. a. peale.

1925. aastal sissetulnud maksud.

1925. a. maksudest on sisse tulnud, alates 28. novembrist 1925. a. kuni aasta lõpuni Mk. 855.448.— ja sama aja eest protsente jooksva arve pealt Mk. 11.290.—, kokku Mk. 866.738.—, millisest summast on eraldatud tagasimaksmisele kuuluvad summad Otsekoheste Maksude Peavalituse otsuste põhjal Mk. 1.811.— suuruses,

1925. a. kulud.

1925. a. kulude summa, mis sissetulnud maksudest maha on kantud, on järgmine:	
Välja makstud palgakadeks	Mk. 484.233.—
„ „ kantselei kuludeks	„ 69.144.—
„ „ liikuva varanduse muretsemiseks	„ 636.671.—
Välja makstud majapidam. kulud.	„ 172.869.—
	<u>Kokku Mk. 1.362.917.—</u>

1925. a. kulude katmiseks oli peakoosoleku otsustega avatud krediit Mk. 1.400.000 suuruses.

1926. aastal sissetulnud maksud.

1926. a. jooksul on sisse tulnud järgmistest maksudest:

	Mk.
1925. a. maksudest	3 636.906.50
1926. a. maksudest:	
a) põhiärimaksust Mk. 2.573.328.50	
b) puhaskasumaksust 4.420 361 50	
c) kapitali- ja kasu- protsendi-maksu- dest	2.317.449.—
d) laevademaksust „ 333.773.—	9.644.912.—
1927. a. maksudest:	
a) põhiärimaksust	1.059.306.—
	<u>Kokku Mk. 14.341.124.50</u>
Protsente saadud 1926. a. eest	174.666.50
IV järgu kauf. ettevõtete mak- sudest	23.342.—
	<u>Kokku Mk. 14.539.133.—</u>

Sissetulnud maksude võrdlus tulude eelarvega.

Võrreldes sissetulnud makse tulude eelarvetega, peab tähendama, et 1925. a. maksudest on rohkem sisse tulnud kui eelarves oli ette nähtud Mk. 718.866.50, kuna 1926. a. maksudest vähem on sisse tulnud Mk. 3.450.968.—, mis näha võrdlustabelitest lhk. 200.

Tulude eelarve täitmise 1926. a. maksude kohta.

Sektsioonid	Tulude eelarves ette nähtud 1926. a. maksudest 3/3	Võrreldes eelarvega	
		Vähem	Rohkem
I. sektsioon	2.402.000.—	1.615.892.—	—
II. "	4.446.650.—	—	67.029.50
III. "	2.212.750.—	463.538.50	—
IV. "	1.500.000.—	205.742.—	—
V. "	2.100.000.—	1.152.118.—	—
VI. "	3.434.480.—	100.707.—	—
Kokku:	13.095.880.—	3.517.997.50	67.029.50

Vähem Mk. 3.450.968.—

Tulude eelarve täitmise 1925. a. maksude kohta.

Tulude eelarves ette nähtud 1925. a. maksudest	Sisse tulnud 1925. a. maksudest	Vähem	Rohkem
2.500.000.—	3.381.860.—	—	881.860.—
3.800.000.—	3.637.006.50	162.993.50	—
Kokku:	7.018.866.50	162.993.50	881.860.—

Rohkem Mk. 718.866.50

Arvesse võttes, et kõik 1926. a. maksud pole veel sisse tulnud ja need veel käesoleval aastal sisse tulevad, ei või vähem saadud summade kui eelarve puudujääkide peale vaadata, vaid tuleb oodata ära, kui kõik maksud on sisse tulnud, ja siis ainult võib puudujäägist või ülejäägist juttu olla.

1926. a. kulud.

1926. a. kulude üldine summa on 9.950.093.60 marka, mis kulude paragrahvide järele järgmiselt on välja antud:

Kulude § 1 järele:	Mk.
palgad	4.589.570.—
Kulude § 2 järele:	
kantseleikulud	581.106.50
Kulude § 3 järele:	
sõidukulud	879.966.—
Kulude § 4 järele:	
liikuva varanduse muretsemine	744.024.50
Kulude § 5 järele:	
raamatute muretsemine	352.934.—
Kulude § 6 järele:	
juriidiline abi	450.700.—
Kulude § 7 järele:	
majapidamine	1.005.522.—
Kulude § 8 järele:	
a) Kaub.-tööstuskoja Teataja 1926 a. puudujääk	Mk. 729.726.60
b) loengute korraldamiseks	62.950.—
c) toetussummad näitustele	35.000.—
d) mitmesugused toetussummad	207.350.—
	<u>1.035.026.60</u>
Kulude § 9 järele:	
esituskulud	235.140.—
Kulude § 10 järele:	
ettenägemata kulud	76.104.—

Kokku Mk. 9.950.093.60

Peakoosoleku 3. detsembri 1926. a. otsuse põhjal tulevad kõik kulud, mis kõikidesse sektsioonidesse puutuvad, ära jagada sektsioonide vahel proportsionaalselt sektsioonide 1926. a. tulude eelarvetele. Sellest otsusest välja minnes on protsendiline vahetõrge järgmine: keskasutus 33,5 prots., I sektsioon — 12%, II sektsioon — 23%, III sektsioon — 11%, IV sektsioon — 7,5%, V sektsioon — 11% ja VI sektsioon — 2%. Sellel alusel on ära jagatud sektsioonide ja keskasutuse vahel järgmised kulud: kantseleikulud, välismaa sõidukulud, liikuva varanduse muretsemise kulud, raamatute muretsemise kulud, teiste juriidiliste ülesannete täitmise kulud, peale Mk. 700.—, mis otsekohe III sektsiooni arvel tehtud, majapidamise kulud, peale majateenijate palga Mk. 78.000.—, mis võetud keskasutuse kanda, Kaub-

tööstuskoja. Teataja 1926. a. puudujääk, esituskulud ja ettenägemata kulud, peale Mk. 24.604.—, mis otsekohe IV sektsiooni arvel välja makstud.

Teised kulud, nii kui palgad, sisemaa sõidukulud, juriidiline abi, majateenijad, kulud loengute korraldamiseks, toetussummad näitustele ja mitmesugused muud toetussummad, on võetud keskasutuse ja sektsioonide arvetele vastavalt väljakasutamise korraldustele ja otsustele.

Üksikasjaline kulude jaotus on viidud välja keskasutuse ja sektsioonide 1926. a. kulude kokkuvõttes kui ka iga sektsiooni ja keskasutuse tulude ja kulude aruannetes. Üldsummades on keskasutuse ja sektsioonide kulud järgmised:

Kekasutuse kulud	Mk. 4.497.172.60
I sektsiooni „	„ 742.760.—
II „ „	„ 1.655.174.—
III „ „	„ 925.710.—
IV „ „	„ 781.227.—
V „ „	„ 849.700.—
VI „ „	„ 498.350.—
Kokku Mk.	9.950.093.60

1926. a. kulude võrdlus 1926. a. kulude eelarvega.

Võrreldes tehtud kulusid 1926. a. eest kulude eelarvega peab tähendama, et kulusid vähem on olnud Mk. 6.319.554.40 kui kulude eelarves oli ette nähtud. Kulude eelarve kogusumma on Mk. 16.269.648.—, väljaläinud kulude kogusumma aga Mk. 9.950.093.60. Vastavalt keskasutuse ja sektsioonide kulude eelarvetele on võrdlus järgmine:

Sektsioonid ja keskasutus	1926. a. kulude eelarved	Võrreldes eelarvega kulutatud	
		Vähem	Rohkem
Kekasutus	8.469.000.—	3.971.827.40	—
I sektsioon	1.394.000.—	651.240.—	—
II „	2.730.000.—	1.074.826.—	—
III „	1.425.648.—	499.988.—	—
IV „	953.000.—	171.773.—	—
V „	825.000.—	—	24.700.—
VI „	473.000.—	—	25.350.—
Kokku:	16.269.648.—	6.319.554.40	—

Nagu sellest võrdlusest näha, on ainult V ja VI sektsioonidel kulude summad eelarvete summadest suuremad, missugused vahed on tekkinud liikmetele väljamakstud sõidurahade arvel. Nii on V sektsioonil kulude eelarves ülesvõetud sõiduraha summa Mk. 50.000.—, kuna välja on makstud Mk. 116.340.—. VI sektsioonil pole aga üldse sõidurahade väljamaksmiseks summasid eelarves ette nähtud. Välja on aga makstud sõidurahasid Mk. 41.890.—. Peab tähendama, et 1926. a. kulude eelarvete esitamise juures oli V sektsioonil oma kulude eelarves ette nähtud sõidukuludeks Mk. 350.000.—, missugune summa aga nõukogu poolt vähendati Mk. 50.000.— peale ja eelarve ümber tuli teha. Mis puutub VI sektsiooni kulude eelarvesse, siis oli seal juba ette nähtud puudujääk, kuna sissetulnud maksudest oodatavad summad olid vähemad kui ettenähtud kulude kogusumma, millise asjaoluga eelarve juures on ka arvestatud. Üldiselt tuleb tähendada, et kulude eelarve, mis 1926. a. peale kokku seati, esimene eelarve oli. Kuna kogemused sellel alal täitsa puudusid, ei olnud võimalik kokku seada täpsemat kulude eelarvet, mis oleks vastanud tehtavatele kuludele. Samuti ei olnud mõtet kulude eelarvet, mis nii kui nii juba suureks osutus, koormata summade juurevõtmisega, millise asjaolu tõttu mõnede kulude peale suuremad summad üles võetud kui seda oleks tarvis olnud, kuna mõnede kulude peale neid üles võetud pole, mis näha aruannete juures olevast võrdlustabelist. Võrreldes aga kulusid üldiselt kulude eelarvete paragrahvide järele, peab tähendama, et iga kulude paragrahvi järele on kulutatud vähem kui eelarves oli ette nähtud, välja arvatud ainult kantsleikulud, kus näib olevat kulutatud rohkem Mk. 31.106.50. Kuid sisuliselt ei ole ka see summa mitte rohkem kulutatud, vaid on tekkinud seetõttu, et enne raamatute kinnitegemist kanti raamatukogu pealt maha kantsleikulude peale niisugused perioodilised väljaanded välismaa ajakirjadest, mida kui väärtuslikku varandust raamatukogu alla üles jätta ei maksnud. Sellest on saanud see näiline rohkem kulutus.

Järgnevas tabelis on üldiste eelarve ja üldiste kulude summade võrdlus välja viidud paragrahvide järele:

Iga Kaubandus-tööstuskoja liige
tellib endale
„KAUBANDUS-TÖÖSTUSKOJA
TEATAJA“,
et Koja tegevusest alaliselt in-
formeeritud olla.

SS	Kulude nimetus	1926. a. kulude eelarve summad	1926. a. kulud	Võrreldes eelarvega kulutatud	
				Vähem	Rohkem
1.	Palgad	6.296.000.—	4.589.570.—	1.706.430.—	—
2.	Kantseleikulud	550.000.—	581.106.50	—	31.106.50
3.	Sõidukulud	2.000.000.—	879.966.—	1.120.034.—	—
4.	Liikuvate varanduse murtsemine	830.000.—	744.024.50	85.975.50	—
5.	Raamatukogu	705.000.—	352.934.—	352.066.—	—
6.	Juriidiline abi	1.010.000.—	450.700.—	559.300.—	—
7.	Majapidamine	1.133.000.—	1.005.522.—	127.478.—	—
8.	Abirahad ja toetused	2.560.000.—	1.035.026.60	1.124.973.40	—
9.	Esituskulud	355.000.—	2.514.00.—	119.860.—	—
10.	Ettengemata kulud	1.130.648.—	76.104.—	1.054.544.—	—
	Kokku:	16.269.648.—	9.950.093.60	6.319.554.40	—

1926. a. kulude võrdlus sissetulnud 1926. a. maksudega.

Seksioonid ja keskasutus	Sisse tulnud 1926. a. maksudest sektsioonid — 2/3 keskasutus — 1/3	1926. a. kulud	Võrreldes sisse tulnud 1926. a. maksudega	
			Ülejääk	Puudujääk
I seksioon	524.084.—	742.760.—	—	218.676.—
II "	3.009.127.—	1.655.174.—	1.353.953.—	—
III "	1.166.118.—	925.710.—	240.408.—	—
IV "	862.838.—	781.227.—	81.611.—	—
V "	645.253.—	849.700.—	—	204.447.—
VI "	222.521.—	498.350.—	—	275.829.—
Keskasutus	3.214.971.—	4.497.172.60	—	1.282.201.60
Kokku:	9.644.912.—	9.950.093.60	1.675.972.—	1.981.153.60

Puudujääk Mk. 305.181.60

Võrreldes 1926. a. kulusid sissetulnud 1926. a. maksudega, mis sektsioonide ja keskasutuse vahel ära jagatud, saame järgmise pildi, mis näha kõrvalolevast alumisest tabelist.

Nagu juba eelpool tähendatud, ei ole veel kõik 1926. a. maksud sisse tulnud, mispärast ka väljaviidud ülejäägid ja puudujäägid esialgsed on ja lõpusummasid enesest 1926. a. maksude kohta ei kujuta, kuna neid veel 1927. a. sisse tuleb ja sellepärast ka järgmises tegevuse aruandes nendega arvestada tuleb.

Tulude ja kulude kokkuvõtted.

1) Keskasutus.

Keskasutuse arvel on olnud järgmised sissetulekud:

- a) Koja Ajutiselt Elluviimise Komiteelt saadud Mk. 3.879.850.—
- b) 1925. a. maksudest sisse tulnud " 4.490.543.50
- c) 1926. a. maksudest sisse tulnud " 3.214.971.—
- d) Protsentidest jookskv. arvete pealt " 185.956.50
- e) IV järgu kauband. ettevõtete maksudest " 23.342.—

Kokku Mk. 11.794.663.—

Välja läinud on:

- 1925. a. kuludeks Mk. 1.362.917.—
- 1926. a. " " 4.497.172.60

Kokku Mk. 5.860.089.60

Ülejääk seega Mk. 5.934.573.40, millisele ülejäägile juure arvatult 1927. a. maksude arvel sissetulnud summa Mk. 353.102.— saame ülejäägi Mk. 6.287.675.40, missugune summa figureerib lõpubilansis sissetulnud maksude arvel. Siinjuures tuleb tähendada, et 1926. a. kulude ja sama aasta sissetulnud maksude vahel tekkinud puudujääk Mk. 1.282.201.60 on kaetud 1925. a. maksudest ja saadud jooksvate arvete protsentidest.

2) I sektsioon.

Sisse tulnud 1926. a. maksudest %.

- a) põhiarimaksust Mk. 70.063.—
- b) kapitali- ja kasuprotsendi-maksudest " 454.021.—

Kokku Mk. 524.084.—

Välja läinud 1926. a. kuludeks Mk. 742.760.—

Seega puudujääk Mk. 218.676.—, missugusest summast maha arvatult 1927. a. maksudest saadud Mk. 49.316.— jääb järele puudujääk Mk. 169.360.—, milline summa lõpubilansis näidatud.

3) II sektsioon.

Sisse tulnud 1926. a. maksudest %.

a) põhiarimaksust	Mk. 1.053.988.—
b) puhaskasumaksust	„ 1.502.624.—
c) kapitali- ja kasuprotsendi- maksudest	„ 452.515.—

Kokku Mk. 3.009.127.—

Välja läinud 1926. a. kuludeks Mk. 1.655.174.—

Jääb järele ülejääk Mk. 1.353.953.—, millisele summale juurearvatult 1927. a. maksudest sisse-tulnud Mk. 497.818.— kujuneb ülejääk Mk. 1.851.771.—, missugune summa lõpubilansis välja viidud.

4) III sektsioon.

Sisse tulnud 1926. a. maksudest %.

a) põhiarimaksust	Mk. 364.763.—
b) puhaskasumaksust	„ 793.840.—
c) kapitali- ja kasuprotsendi- maksudest	„ 7.515.—

Kokku Mk. 1.166.118.—

Välja läinud on 1926. a. kuludeks Mk. 925.710.—

Jääb järele ülejääk Mk. 240.408.—, millisele summale juurearvatult 1927. a. maksudest sisse-tulnud Mk. 96.808.— kujuneb ülejääk 337.216 marka, missugune summa lõpubilansis näidatud.

5) IV sektsioon.

Sisse tulnud 1926. a. maksudest %.

a) põhiarimaksust	Mk. 90.706.—
b) puhaskasumaksust	„ 218.050.—
c) kapitali- ja kasuprotsendi- maksudest	„ 554.082.—

Kokku Mk. 862.838.—

Välja läinud on 1926. a. kuludeks Mk. 781.227.—

Jääb järele ülejääk Mk. 81.611.—, millisele summale juurearvatult 1927. a. maksudest sisse-tulnud Mk. 39.333.— kujuneb ülejääk 120.944 marka, missugune summa lõpubilansis välja viidud.

6) V sektsioon.

Sisse tulnud 1926. a. maksudest %.

a) põhiarimaksust	Mk. 136.034.—
b) puhaskasumaksust	„ 432.388.—
c) kapitali- ja kasuprotsendi- maksudest	„ 76.831.—

Kokku Mk. 645.253.—

Välja läinud on 1926. a. kuludeks Mk. 849.700.—

Seega puudujääk Mk. 204.447.—, missugusest summast mahaarvatult 1927. a. maksudest sisse-tulnud Mk. 22.929.— jääb järele puudujääk Mk. 181.518.—, missugune summa lõpubilansis on välja viidud.

7) VI sektsioon.

Sisse tulnud 1926. a. laevade-
maksust % Mk. 222.521.—
Välja läinud 1926. a. kuludeks „ 498.350.—

Seega puudujääk Mk. 275.829.—, missugune summa lõpubilansis näidatud.

8) Kaubandus-tööstuskoja Teataja.

Sisse tulnud 1926. a. tellimiste
eest Mk. 205.697.—

Sisse tulnud 1926. a. kuulutuste
eest „ 567.239.—

Kokku Mk. 772.936.—

Välja läinud 1926. a. kuludeks Mk. 1.502.662.60

Seega puudujääk Mk. 729.726.60, missugune summa kantud üldiste kulude arvele ja ära jaotatud keskasutuse ja sektsioonide kulude peale eelpooltähendatud protsendilises vahekorras, kusjuures keskasutuse kanda võetud 33,5% ja ülejäänud 66,5% sektsioonide kanda.

9) Protesteeritud vekslite nimekirjad.

Saadud 1926. a. protesteeritud
vekslite nimekirjadest Mk. 764.760.—

Välja läinud 1926. a. kuludeks „ 535.035.—

Jääb järele ülejääk Mk. 229.725.—, missugune summa lõpubilansis välja viidud.

Kaubandus-tööstuskoja revisjon-komisjoni koosoleku protokoll 12. aprillil 1927. a. K.-t.-koja ruumes.

Koosolekust võtsid osa hrad: F. Virro, A. Hartmann, H. Gutkin ja K. Kruusimägi.

Komisjon vaatas läbi 1925. ja 1926. a. aruanded, võrreldes neid raamatutega, ning leidis nad raamatutega kooskõlas olevat. Kulud on tehtud eelarve piirides. 1925. a. bilanss 31. dets. on kokku seatud tasakaalus Mk. 3.384.219.—, 1926. a. bilanss on tasakaalus 31. dets. Mk. 10.968.772.40.

Komisjoni esimees: F. Virro.

Liikmed: K. Kruusimägi.

H. Gutkin.

A. Hartmann.

Kaubandus-tööstuskoja algusbilanss 28. novembril 1925. a.

Aktiva.	Passiva.
Kassa.	
Sularaha kassas	5.190
Pangad.	
Jooksva arvel Eesti Pangas	3.874.660
	Mk. 3.879.850
Sissetulnud maksud.	
1) Kaubandus-tööstuskoja jooksvale arvele Eesti Pangas ülevõetud Koja Ajutise Elluviimise Komitee jooksva arve saldo, n/kirja 25. XI. 25. põhjal Eesti Pangale . . . . . Mk. 3.874.660. —	
2) Saadud sularahas Ajutise Komitee kassahoidjalt . . . . . 5.110. —	
3) -do- Tartu linna I jaoskonnas maksuinspektorilt tagasimaksu „ 80 —	
	Mk. 3.879.850
	Mk. 3.879.850

Peaaramatupidaja J. Tinn.

Lõpabilanss 31. detsembril 1925. a. peale.

Aktiva.	Passiva.
Kassa.	
Sularaha kassas	4.431 —
Pangad.	
Eesti Pank, jooks. arve nr. 2721	3.102.550 —
Eesti Panga Tallinna osakond, jooks. arve nr. 724	145.288 —
	3.247.788 —
Kautsjonid.	
Tallinna linna gaasi- ja veevärgile makstud kautsjon elektrivoolu tarvitamise eest	12.000 —
Üteminevad summad.	
A. Eimpaulile makstud üüriraha 17. XI. 25. lepingu põhjal jaanuari ja veebruari kuude eest 1926. a. a Mk. 60.000.—	120.000 —
	Mk. 3.384.219
Sissetulnud maksud.	
Sissetulnud maksude järelejääk	
Avansid.	
J. Veem'ile avansside arvel tagasi maksa	3.381.860 —
Üteminevad summad.	
Otskoheste maksude peavalitsuse otsuste põhjal tagasimaksimisele kuuluvad summad 1925. a. arvel sissetulnud maksudest:	
Thomas Clayhills & Son'ile	1.640 —
Matt Kivirähk'ile	69 —
Jaani Madisson'ile	40 —
Anna Emilie Pahn'ile	36 —
Elise Koschemjakin'ile	26 —
	1.811 —
	Mk. 3.384.219

Juhatusesimees **Joakim Puhk.**

Peaaramatupidaja **J. Tinn.**

Juhatusel liikmed: **E. Rosenwald,**
F. Peterson,
H. Kolts.

Kaubandus-tööstuskoja seisukoht Brüsseli diplomaatl. konverentsi poolt vastuvõetud meriseaduste konventsioonide kohta.

Meriseaduste rahvusvahelise ühtlustamise eesmärgiga on Brüsselis 1923. ja 1926. a. paljude riikide (ka Eesti) osavõtul vastu võetud neli tähtsat konventsiooni:

1. Meriveos konossementide määruste ühtlustamine (1924. a.).
2. Laevaomaniku vastutuse piiramise ühtlustamine (1924. a.).
3. Laevahüpoteeği määruste ühtlustamine (1923. ja 1926. a.).
4. Riigilaevade immuuteedi korraldamine (1926. a.).

Need konventsioonid olid välis- ja teedeministeriumi poolt saadetud seisukoha võtmiseks K.-tööstuskojale. Kuna need konventsioonid käsitlevad õige laiaulatuslikke ja tähtsaid vahetõrkeid merikaubanduse ja laevasõidu alal, siis kaalusid koja laevasõidu ja kaubanduse ning pankade sektisioonid küsimust põhjalikumalt, ühendusse astudes ka vastavate välismaade organisatsioonidega. Lõpuliikumise otsustamiseks peeti kojas kaks laialisemat nõupidamist, kus osa võtsid vastavad majandusringkonnad ning küsimuse kohta ettekannetega esinesid koja nõunik E. Masik ja advokaadid J. Tannebaum ja M. Grossholm. Lõplikult osutusid koja seisukohad järgmisteks:

1. Laevahüpoteeği ja riigilaevade immuuteedi konventsioonid on meile väga soovitatavad ning neid võib ratifitseerida ning vastavalt seadused välja anda. Seejuures tuleb muuta meie 1924. a. hüpoteeği seaduses üks punkt.

2. Konossementide konventsiooni põhimõtted on üldiselt väga teravitavad, seda rohkem, et meil sel alal maksev seadus paljudes osades üle saja aasta vana ning täielikult ebakohane. Kuid üksikasjades on selle konventsiooni määrused vastolus kontinendi ja Skandinaavia seadustega, nii et nende vastuvõtmine nende riikide poolt on alles küsitav. Seetõttu, arvesse võttes, et konossementide seaduses tuleb arvestada rahvusvaheliste reeglitega, ning eriti seda, et meie uues meriseaduses aluseks võetakse Skandinaavia seadused, tuleks selle konventsiooni ratifitseerimisel ära oodata Skandinaavia seisukoht.

3. Sama seisukoht on võetud ka laevaomaniku vastutuse piiramise konventsioonis.

Ühtlasi aga juhib koda tähelepanu sellele, et viimase kahe konventsiooni ratifitseerimise vii-

tamine ei peaks olema takistuseks meil teoksil oleva kaubandusseaduse meriseaduse osas viimase kahe konventsiooni põhimõtteid võimalikult sisse põimida ning eriti need meriseaduse osad võimalikult esimeses järjekorras teostada, kuna praktilises elus on nende järjele suur nõudmine.

Kaubandus-tööstuskoja märgukiri rahaministrile uue tempelmaksuseaduse ja -normide kohta.

Riigikogu erikomisjonis teisel lugemisel vastu võetud tempelmaksuseaduse ja -normide kohta on Kaubandus-tööstuskoda ses osas, mis puutub laevasõidu toimingute kohta käivatele maksunormidesse, esinenud pikema märgukirjaga, kus tähelepanu juhitakse sellele, et uute normide kindlaksmääramisel ei ole sugugi arvestatud seisukohaga, mille võttis riigi majandusnõukogu 15. märtsil l. a. laevade maksustamise alal, samuti kui on annulleeritud need parandused, mis tehti laevasõidu maksustamisel 18. detsembril 1925. a. eriseadusega, mis maksma hakkas 1. jaan. 1926. a. Kuna eriti majandusnõukogu, küsimust igakülgsest läbi kaaludes, tuli kindlale otsusele, et kodumaa lipu all sõitva kaubalaevastiku seisukorra kergendamiseks ning arenemise võimaldamiseks tingimata tarvis on läbi viia terve rida abinõusid, muu hulgas kergendust tuua maksudes, vähemalt arvestada vastavate välismaade normidega, ning kuna riigikogu kui ka valitsus nende seisukohtadega ühinesid, mis otsekohe hakkas elustavalt mõjuma kodumaa kaubalaevastiku peale, tuleb täiesti ootamata, et uutes tempelmaksunormides mitte üksi ei arvestata vahepeal välja antud eriseadusega ning riigi majandusnõukogu otsusega, vaid seevastu — kõiki tempelmakse laevasõidu pealt võrreldes praeguste normidega kavatsetakse tõsta.

Kuna aga vahepeal midagi pole juhtunud, mis järeldaks sarnast poliitika muutmist, palub Kaubandus-tööstuskoda tempelmaksunormide juures jätkata alatud poliitikat ning majandusnõukogu soovid kui ka eriseaduse normid arvesse võtta, tehes vastavad parandused seaduse arutamisel erikomisjonis kolmandal lugemisel, millega aga valitsus peab vastava otsuse tegema.

Kuna küsimus suure majandusliku tähtsusega ning kuna tõesti lubamatu oleks alatud poliitika muutmine, mis kahtlemata halvavalt mõjuks meie kaubalaevastiku arenemise peale, siis peaks lootma, et küsimus vastava lahendamise leiab ning riigikogu erikomisjonis III lugemisel soovitatavad parandused tehakse.

Majanduslikke teateid kodu- ja välismaalt.

Naabermaade kollektiiv-välja panekud näitus-messil 13.—22. aug. s. a.

Kindel on juba Rootsi esinemine, milleks n.-messi juhatus annab kuni 100 r.-mtr.. Korraldab Rootsi põllutöoministerium ja keskselts. Peaasjaliselt põllutöomasinad ja -riistad ning väljapanekud põllumajanduse ja karjakasvatuse alalt. N.-messile tuleb suurem ekskursioon Rootsist. N.-messi kinos demonstreeritakse huvitavaid filme Rootsist.

Läti kavatses ehitada omapärast Läti paviljoni ühiseks esinemiseks.

Teiste riikidega, nagu Soomega, SSSR'ga, Leeduga, Poolaga, Daaniga jne. on läbirääkimised käimas. Muidugi esinevad need ja ka teised väljapanekutega ka oma esitajate kaudu.

Huvi n.-messi vastu kodumaal ja ka väljaspool on suur, mis seletatav soodsa ajaga ning seega, et kõikide ringkondade tähelepanu on juhitud sel aastal ainult n.-messile. Juba on rohkesti ülesandmisi ning hiljuti laialisaadetud ülesandmislehed tulevad juba täidetult tagasi.

Tallinna Krediid-Panga 1926. a. äritegevuses.

Krediid-Panga 1926. aasta äritegevust vaadeldes peab konstateerima, et panga tegevus on möödunud aastal väga rahuldavalt edenenud, isegi suuremal määral, kui seda raske majandusliku olukorra juures oodata võis. Tegevuse arenemiseks andis võimalust esimeses järjekorras hoiumsummade tõus, missugused aasta jooksul 246 miljoni marga pealt 420 miljoni peale kasvasid. Hoiumsummade järjekindel tõus võimaldas rahuldada kõige tarvilisemaid krediidiinõudmisi, kuna suur osa kindlaid laenusoovisid ikkagi rahuldama pidi jääma, sest et selleks võimalus puudus.

Krediid-Panga ümber koondunud väga laialise äriühingukonna krediidiinõudmisest võisid rahuldust leida ainult panga seisukohalt kõige likviidsemad soovid, nimelt puht äriüksikute diskont avatud krediidi piirides ja üksikute eksportäride finantseerimine. Ühenduses viimaste operatsioonidega said panga välisvaluuta operatsioonid elustatud, mille läbikäik üle 2 miljardi tõusis, seega eelmise aastaga võrreldes 500 miljoni marga võrra kasvanud. Üksikute eksportäride trattede diskonteerimise läbi avanes pangal võimalus teatud määral ka väliskrediiti tarvitada.

Kogu panga tegevust tähele pannes oli 1926. aasta tegevus väga elav ja päevased läbikäigud suured, nii et üldine summade läbikäik aasta jook-

sul 16,821 miljardi marga peale tõusis. Panga tegevuse kasvamisega on kulude ja tulude arve eelarve piiridest suuresti üle läinud nii makstud kui saadud protsentide arvel, kuna puht panga juhatamise ja ärikulud eelarve piirides on hoitud ja praeguses seisukorras riigi ja kogukondlisi maksusid maha arvates vähem kui 1/3 operatsioonikuludest välja teevad.

Panga tegevusaasta lõppis täitsa rahuldavate tagajärgedega. Saadud kasut on juhatus ja nõukogu otsustanud panga kindlustamise otstarbel maha kirjutada kõik protesteeritud vekslid ja kahtlased laenud, mille järele puhast kasu mk. 21.303.097,— üle jäi. Sellest on kavatsatud määrata vastav summa aktsionäridele dividendiks ja tunduvad summad kanda tagavärakapitalide arvele.

Rahvusvahelise laevaomanikkude ühingu konverents.

Euroopa riikide rahvusvahelise laevaomanikkude ühingu „The Baltic & White Sea Conference“ järjekorraline konverents peetakse tänäva Pariisis 3.—6. maini. Selles ühingus on koondunud ligi 10 milj. tonni Euroopa riikide laevu, mis eriti huvitatud Baltimere, Euroopa randade, Valhemere ja Valgemere sõitudest. Konverentsi päevakorras on peale büroo ja alaliste komisjonide (informatsioonibüroo, metsaveokomitee, laevapaberitekomitee jne.) ja juhatuse aruande veel arutamisel terve rida laevasõidus tähtsaid küsimusi, nagu: a) Kaheksatunnilise tööpäeva küsimusi laevadel (mis on kavatsatud 1928. a. Genfi töökonverentsi päevakorda). b) Rahvusvahelise arbitraaži loomine laevasõidus. c) Sadamakombed. d) Laevade seismapanek. e) Konsulaarmaksud jne. Ühenduses konverentsiga on mitmed ametlikud banketid ja väljasõidud Prantsuse laevaomanikkude, konverentsi ja Prantsuse maaklerite poolt. Konverentsi eel on ühingu juhatuse koosolekud.

Loodetavasti võtab ka Eestist laevaomanikkude esitaja konverentsist osa, kas kapt. O. Treilmänn või dipl. ins. E. Masik. Esimene on Eesti poolt ühise direktoriks ja viimane asedirektoriks. Kuna konverentsil arutusel terve rida tähtsaid küsimusi ning kuna seal esitatud kõik riigid, eriti Balti mere ümbrusest, siis on osavõtmine väga soovitatav.

Poola:

Kaupade kontingendid Eestile Poolas.

Välisministeriumi ülesandel on saatkond 1927. aastaks Poola valitsuselt küsinud sisseveo-

luba Eesti lõngale, nahasaadustele, kangastele, mitmesugustele aparaatidele, klaveritele, kaladele tabeli järele, mis välja töötatud kaubandus-tööstusministeeriumi poolt. Kontingendid on palutud aastaks ja vabariigi kaubandus-tööstusministeeriumi nimele, kes kontingendid Eesti eksportööride vahel ära jagaks. Raske on näha ette, et Poola Eestile erandi teeks kontingentide määramise korras. Mitte ainult meie, vaid kõik riigid, kellel kaubanduslikke sidemeid Poolaga, on huvitatud praegu siin valitsevate kitsenduste kaotamisest. Kõik protesteerivad, nii palju kui see rahvusvahelise viisakuse piirides võimalik.

Rootsi :

M a j a n d u s. Väliskaubanduse bilanss tunnistab jällegi, et see paranemise tendents, mille peale mul juhus on olnud varemalt juhtida tähelepanu, edasi kestab Rootsi majandusliku elu arenemises. Võrreldes 1926. a. jaanuariga näitab väljavedu suurenemist umbes 1.4 milj. krooni võrra, kuna sissevedu on u. 2 milj. kr. võrra vähem kui mullu samal ajal. Väljaveo suurenemine on ka jaanuaris tähtsal määral sündinud põllutoodete arvel. Nii on nisu välja veetud 6000 tonni, rukkeid 3720 tonni ja või, sealihana ning munade väljavedu on olnud märksa suurem kui mullu. Edasi näib paranevat ka tööstuslike tootesainete väljavedu (toores malm, nahad). Puukaupade väljaveos endine seisak; paberikaupade väljavedu oli kvantitatiivselt suurem, kuid hindade langemise tõttu ei annud vastavaid tagajärgi sissetuleku mõttes, Toiduainete sisseveos on märgata vähenemist, kuna koloniaalkaupade sissevedu (suhkur, kohv) on veidi tõusnud.

Rauaturul sünnitas sensatsiooni Rootsi kõige suurema rauaäri firma Dietrichson-Cederborgi pankrott. See firma, kellel olid väga suured tagavarad, oli juba ammugi sattunud majanduslikkudesse raskustesse rauahindade langemise tõttu ja püüdis end viimase 3 aasta jooksul vee peal hoida ainult hindade allasurumisega, et kuidagi realiseerida sularaha. Tagajärg oli 5½ milj. krooniline puudujääk. Arvatakse, et pealesõjaaegse ebatervetel oludel baseeruva firma tegevus tähtselt kaasa aitab Rootsi rauaturu saneerimisele. Firma direktor on Stokholmi linnavolikogu juhataja Allan Cederborgi vend, mille tõttu sündmus on omandanud eriti pikantse maigu, kuna A. C. venna päästmiseks on tegutsenud, nagu kuulda, ebakorrektsed võtetega. A. C. on skandaali tõttu oma ameti maha pannud. Seda kokkuvarisemist peetakse seni kõige suuremaks Rootsis.

Teine tähtis sündmus rauaturul on, et suurte malmikaevanduste omanik A/B Grängesberg Aafrikas on omandanud suuremad malmiväljad, mille

tõttu Rootsil võimalus avaneb ajada välisturgudel malmihindade suhtes mõjuvat hinnapolitiikat.

Neil päevil trükitist ilmunud Rootsi ametliku statistika lõpulikud andmed 1925. a. kohta näitavad, et Rootsi sissevedu Eestist on olnud Rkr. 7.012.440:— ja väljavedu Eestisse — Rkr. 4.888.479:—. Suurimaks grupiks Eesti väljaveos on elusloomad (1.730.091:—), sead (46.157:—), kalad, sealihana, vähjad, loomaliha, munad j. m. toiduained (1.474.116:—), kartulid (962.861:—), takud, kaneel ja lina (455.844:—), tekstiilkaubad (1.391.645:—), paber (266.418:—) ja tsement (281.622:—).

N. Vene :

Vene munadeväljaveo langus 1926. a.

Ametlikkudel andmetel ulatus Vene munade väljavedu aastal 1925./26. umbes 4000 vagunini, s. o. 15% ennesõjaaegsest väljaveost. Ka 1924./25. aastaga võrreldes, mil 5000 vagunit mune välja veeti, on ta 20% võrra kahanenud. Veel silmatorkavamaks muutub munade väljaveo langus, kui võrrelda 1925. ja 1926. kalendriaastat. Nimelt veeti 1925. a. üle 6000 vaguni mune välja, kuna 1926. aastal ainult 2750 vagunit; järelikult teeb kahanemine välja 54%. — Languse peapõhjusteks on asjaolu, et talupojad keelduvad andmast mune kindlaksmääratud hindadega sisseostu-organisatsioonidele. See põhjus pole nähtavasti praegugi ära langenud, sest ka käesoleval aastal on Vene munade pakkumine Saksa ja Inglise turul seni väike olnud.

Uus Vene tollitariif.

Nõukogude liidu töö- ja kaitsenõukogu poolt hiljuti kinnitatud uus tollitariif kannab tugevasti kaitsetollide iseloomu, kuid samal ajal on mõju avaldanud ka fiskaalsed huvid. Paljude kaupade pealt, nagu kohv, kakao, vürtsid, kaučuk, vill jne., on sisseveotolle märksa suurendatud; nii kohvi pealt 3-kordseks, kakao — 6-kordseks, vürtside — 3—8-kordseks. Selle vastu on sisseveotolle suhkrul, soola, lehttraua, teatud kummikaupade, hangude, labidate jne. pealt alandatud. 1924. a. tariifis tollivabadeks jäetud kaupu tohib edaspidigi tollita sisse vedada, kui neidsamu kaupu Vene ise välja veab; siia kuuluvad teravili, lina, elusloomad, mõned loomasaadused jne. Tollivaba on ka niisuguste kaupade sissevedu, millede sissevedu sünnib Vene rahvamajanduse huvides: (traktorid, hiniin, kalsud kirjapaberi valmistamiseks jne.). Mis puutub väljaveotariifisse, siis on kaaviari pealt sisseveotoll hoopis ära jäetud. Järelikult sisaldab uus tollitariif väljaveo suhtes ainult seitse tolli alla kuuluvat väljaveokaupade

rühma: 1) kaamelid, hobused, meriino- ja karakul-lambad; 2) ümbertöötamata kondid; 3) karuskau-bad; 4) kõrgeväärtuslikud puumaterjalid; 5) üm-bertöötamata puumaterjalid; 6) santoniin; 7) kummiäärunused.

Inseneride puudus Venes.

Mitmes Nõukogude liidu tööstusharus võib märgata suurt inseneride ja tehnikute puu-dust. Eriti silmatorkav on see keemiatööstu-ses, kus 211.000 töölise kohta ainult 3250 inseneri, tehnikut ja meistrit on, s. o. 1,6% tööliste arvust, kusjuures ülilkooli haridu-sega insenere ainult 1680. Veel halvem on olukord tekstiilitööstuses, kus 800.000 töölise kohta olemas ainult 5000 inseneri, tehnikut ja meistrit. Metallitööstuses on 64 suurtehases, 240.000 töölisega, 6000 inseneri, tehnikut ja meist-rit, millest langeb vaevalt pool inseneride peale.

Vene uued pikaajalise krediidi tingimused.

Venelased kavatsesid uute tellimiste and-misel, peamiselt tööstuse sisseseadete peale, nõuda krediidi tähtaegade pikendamist se-nise 2—4 aasta asemel 4—6 aasta peale, pealegi senisest madalama protsendiga. Pikaajaliste tel-limiste andmisel tuleksid esiootsa küsimuse alla ainult Saksamaa ja Hollandi, kes ju seni ainu-kesed riigid on, kellega Vene sõlminud pikaajalisi ärilepinguid. Eelmiste eeskujul tahab ka Austria 100 miljoni shillingi suurust pikaajalist krediiti Venele anda, samuti kavatses Poola tekstiilkau-pade ostmiseks maksutähtaega pikendada.

Tolliteateid.

Tollikomitee otsusi mõnede kaupade tollitamise kohta.

Rahaministeeriumi juures asuv alaline tolli-komitee on otsustanud tunnustada:

I. A. Sisseveotariifis.

1. „Tehniline magneesia usta“, mis koosneb peaaegajaliselt magneesium oksüüdist (MgO) ja sisaldab süsihapet (CO₂), t. t. § 94 p. 3 alla kuu-luvaks, kui põletatud magneesia (T. K. otsus 8. IV. 27. a. nr. 1052).

2. „Farmatsöidiline magneesia usta“, mis koosneb peaaegajaliselt magneesium oksüüdist (MgO) ja sisaldab süsihapet (CO₂), t. t. § 112 p. 9 alla kuuluvaks (T. K. otsus nr. 1052, 8. IV. 27. a.).

3. „Lithopone“, mis koosneb BaSo₄ ja ZnS, t. t. § 96 p. 3 alla kuuluvaks, kui baryti-taoline aine (T. K. otsus 8. IV. 27. a. nr. 1052).

4. Glysantin (glütseriini aseaine), mis koosneb suuremalt jaolt glükoolist, omadused:

a) erikaal 15⁰ C. juures 1,105; b) keemisalgu-s ca 190⁰ C.; c) keeb suuremalt jaolt 195—196⁰ C.; d) eetris lahustub õige vähe; e) alkoholis ning vees lahustub täiesti, t. t. § 117 p. 6-b alla kuu-luvaks, kui puhastatud glütseriini aseaine (T. K. otsus 8. IV. 27. a. nr. 1049).

5. Omnibused (autobused) t. t. § 173 p. 6-a vastava jaotuse alla kuuluvaks (T. K. ots. 8. IV. 27. a. nr. 1053).

6. Omnibuste (autobuste) schassiid t. t. § 173 p. 6-b alla kuuluvaks (T. K. otsus 8. IV. 27. a. nr. 1053).

7. Omnibuste (autobuste) valmiskered t. t. § 173 p. 7-d alla kuuluvaks (T. K. otsus 8. IV. 27. a. nr. 1053).

8. Jalgratta raami osad, ületöötamata, t. t. § 173 p. 7-c alla kuuluvaks, kui jalgratta osad (T. K. otsus 8. IV. 27. a. nr. 1069).

9. Ühest küljest kriidiga kaetud valge läi-kiv paber rullides, mida võib tarvitada ka lae tapeetideks, t. t. § 177 p. 2-b alla kuuluvaks, kui kriidipaber (T. K. ots. 8. IV. 27. a. nr. 1062).

10. Puuvillane tihe kangas, kummi sisal-dava-ollusega kaetud, kunstnaha taoline, t. t. § 194 p. 1 alla kuuluvaks, kui pergamenti sar-nane kangas (T. K. ots. 8. IV. 27. a. nr. 1054).

11. Masina pakungid peamaterjali järele äratollitavaks lugeda (T. K. otsus 8. IV. 27. a. nr. 1050).

II.

Ringkirja nr. 127 — 26./27. a. p. 1 muutmi-seks schevrettnaha taoliselt välja-töötatud naha kohta on Tollikomitee otsustanud tunnustada: naha, mis schevrettnaha taoliselt välja töötatud ja mille üks kül-g veluurnaha taoline, t. t. § 55 p. 1 alla kuuluvaks, kui veluurnahk lambanahast valmistatud, mis tariifis nimetamata (T. K. ots. 8. IV. 27. a. nr. 1060).

Ringkirja nr. 117 p. 3 täienduseks — shela-tiinist kapslid igasuguses suuruses t. t. § 215 p. 2 alla kuuluvaks ühes karpidega (T. K. otsus 8. IV. 27. a. nr. 1057).

III.

Kui kauba revideerimiseks esitatud spetsifi-katsioonis on kauba brutto- ja netto-kaal kind-laks tehtud taara tabeli järele (ringkiri nr. 77 § 1 — 1925. a.), see nettokaal üle 5% spetsifi-katsioonis tähendatud kaalust suurem ning tolli-vahe üle 500 m. riigi kahjuks on, revideerimise juures aga spetsifikatsioon tunnustatud vasta-vaks kaubale, siis ei tule lisatolli võtta (T. K. otsus 8. IV. 27. a. nr. 1073).

Väljaveotariifis.

Tollikomitee otsustas tunnustada köie- ja võrgujätised t. t. § 6 p. 2 alla kuuluvaks, kui li-nast ja kanepist kaitsud (T. K. otsus 8. IV. 27. a. nr. 1061).

Äriettevõtete koosolekuid.

2. mail

A.-s. „Leo Scheer“ korriline peakoosolek kell 5 p. l. juhatuses ruumes, Tondi t. 19.

3. mail.

Eestimaa Põllumajanduse ja Tööstuse A.-s. korriline peakoosolek kell 4 p. l. Lai t. 15.

A.-s. „Varrak“ kreditoride peakoosolek kell 7 p. l. Tõnismägi nr. 11, haridusministeeriumi kantseleis.

5. mail.

A.-s. „J. Dicks ja Co Limited“ korriline peakoosolek kell 6 p. l. Pärnus, Pikk tän. 5.

6. mail.

Tallinna Eesti Kirjastus-Ühiskuse korriline aasta-peakoosolek, kell 7 p. l., Pikk t. 2.

A.-s. „Beccs“ korriline peakoosolek kell 3 p. l. V. Viru 12.

7. mail

A.-s. „Osa“ korriline peakoosolek kell 6 õhtul Tallinnas, Estoonia all nr. 11.

8. mail.

„D. Mirwitz ja Pojad“ korriline peakoosolek kell 6 õht. Tartus, Raatuse t. 6.

A.-s. „Dvigatel“ korriline peakoosolek kell 1 päeval, S. Roosikrantsi 21—2.

A.-s. „Balti Poolitööstuse“ korriline peakoosolek kell 2 päeval, S. Roosikrantsi t. nr. 21—2.

A.-s. „Rauaniit“ aktsionäride korriline peakoosolek, kell 10 homm., Rannavärava pst. 7.

10. mail.

A.-s. „Reinhold Tofer“ teistkordne korriline peakoosolek kell 11 homm. S. Karja t. nr. 18—7.

12. mail.

W. Schneider ja Ko. korriline peakoosolek kell 6 p. l. Estoonia pst. 19.

Balti Puuvilla ketramise ja kudumise vabriku a.-s. korriline peakoosolek kell 5 p. l. S. Karja t. 13.

14. mail.

A.-s. „Odoor“ korriline aasta-peakoosolek kell 3 p. l. S. Karja t. 20.

15. mail.

A.-s. „Transito“ aasta-peakoosolek kell 4 päeval Vene tän. 20.

Turgude ülevaade.

Toiduainete turg.

London.	
26. IV. Nisu, kaal—496 Inglise naela	
Northern Manitoba . . . . . £	55/7 1/2
Hard Winter . . . . . „	51/6
Rosario Santa . . . . . „	51/3
Jahu, kaal — 280 Ingl. naela.	
Manitoba . . . . . „	41/3
Austraalia . . . . . „	37/6
Kansas . . . . . „	41/
Odrad	
Kanada Nr. 3, kaal — 370 Ingl. naela . . . . . „	35/7 1/2
Kalifornia, kaal — 424 Ingl. naela . . . . . „	41/7 1/2
Kaerad, kaal — 320 Inglise naela	
La Plata . . . . . „	22/10 1/2
Canada № 2 . . . . . „	
16. IV. Linnad, cif.	
Riga Z. K. . . . . „	84/0
Pärnu H. D. . . . . „	81/0
Slanetz U/A Medium . . . . . „	84/0
Bacon, kaal — 112 Inglise naela	
Iiri . . . . . „	122/0 — 124/0
Daani . . . . . „	88/0 — 96/0
Kanada . . . . . „	94/0 — 96/0
Ameerika . . . . . „	—

Munad, kaal — 120 Ingl. naela	Sh.		
Inglise . . . . . „		11/0	— 12/6
Iiri . . . . . „		11/0	— 12/0
Või, kaal — 112 Inglise naela			
Hollandi . . . . . „		178/0	— 180/0
Daani . . . . . „		180/0	— 182/0
Uus-Meremaa . . . . . „		148/0	— 166/0
Austraalia . . . . . „		140/0	— 162/0
Argentiina . . . . . „		146/0	— 158/0
Eesti või . . . . . „		—	— —
Läti „ I sort . . . . . „		—	— —
„ II „ . . . . . „		—	— —
Hamburg.			
26. IV. Nisu			
Sisemaa, tonni eest . . . . . Rmk.		272	— 276
Manitoba, cif 100 kgr eest t. . . . . „		16.10	
Hard Winter, cif 100 kgr. eest . . . . . fl.		15.00	
Ameerika jahu, 100 kgr. eest . . . . . \$		7 1/2	— 8 3/4
Rukis			
Sisemaa, tonni eest . . . . . Rmk.		253	— 256
Western II, cif 100 kgr. eest . . . . . fl.		12.40	
Kaerad			
Sisemaa, tonni eest . . . . . Rmk.		218	— 224

26. IV. Odrad, talve,
Sisemaa, tonni eest . . . Rmk. —

24. IV. Odrad, suve,
Sisemaa, tonni eest . . . " 225 - 250

Rasv

Purelard American, 100 kgr.
eest . . . . . \$ 317/8
Steamlard 100 kgr. eest . . . " 301/2

Või, Berliini engroshinnad,
tsentneri eest Rmk.

26. IV. Suhkur
C. S. R. Feinkorn, 50 kgr.
eest loco . . . . . £ 17/7 1/2
Saksa „Eksport“, 50 kgr.
eest termiin . . . . . " 17/8 1/4
Java 50 kgr. eest termiin " 15/9 3/4
American Fine Granulated
50 kgr. eest . . . . . "

Välismaa I sort . . . . . " 197—202
" II " . . . . . " 161—163
" III " . . . . . " 154—156

Eesti või . . . . . " 174

Riis
Burmah II, 50 kgr. eest . . . " 15/

Läti või, punane . . . . . " 173—174
" must . . . . . " 169—170

Välisbörsid.

	L O N D O N										
	12. IV	13. IV	14. IV	16. IV	19. IV	20. IV	21. IV	22. IV	23. IV	25. IV	26. VI
Frank . . .	124.04	124.02	124.00	124.01	124.00	124.00	124.00	124.04	124.00	124.	124.01
Dollar . . .	4.8566	4.8565	4.8562	4.8565	4.8562	4.8568	4.8571	4.8559	4.8559	4.8565	4.8568
Rootsi kroon	18.13	18.123/4	18.123/4	18.121/2	18.121/2	18.121/2	18.121/2	18.123/4	18.131/4	18.131/4	18.141/2
Daani kroon	18.201/4	18.201/2	18.201/2	18.201/2	18.201/2	18.203/4	18.201/2	18.201/2	18.201/2	18.201/2	18.211/2
Norra kroon	18.88	18.82	18.81	18.81	18.73	18.71	18.72	18.75	18.81	18.87	18.80
Saksa mark	20.49	20.49	20.49	20.49	20.49	24.491/4	20.49	20.49	20.483/4	20.483/4	20.49
Soome mark	192.85	192.85	192.90	192.95	193.00	192.90	192.95	192.90	192.85	192.85	192.85
Floriin. . .	12.1406	12.1425	12.1418	12.1418	12.1412	12.1412	12.1375	12.1393	12.1393	12.1400	12.14
Liir.	99.90	98.45	96.95	98.87	96.75	96.45	95.10	94.30	91.60	87.75	87.37
Helveetsia fr.	25.243/4	25.241/2	25.25	25.25	25.241/2	25.25	25.251/2	25.25	25.251/4	25.251/4	25.251/2
Tshehhosl.kr.	163.93	164.00	164.00	164.00	164.00	164.00	164.00	164.00	164.00	164.00	164.
Belgia frank	34.923/4	34.921/2	34.913/4	34.913/4	34.921/2	34.923/4	34.94	34.931/4	34.927/8	34.931/4	34.933/4
Shillingid . .	34.57	34.57	34.53		34.58	34.57	34.58	34.58	34.57	34.57	34.58
Poola slot . .	43.50	43.50	43.50		43.50	43.50	43.50	43.50	43.50	43.50	43.50
Pengo	27.82	27.84	27.85		27.85	27.85	27.85	27.85	27.85	27.85	27.86
Latt	25.20	25.20	25.20		25.20	25.20	25.20	25.20	25.20	25.20	25.20
Litt	49.25	49.25	49.25		49.25	49.25	49.25	49.25	49.25	49.25	49.25
Tsherv. rbl.	942.50	942.50	942.50		942.00	942.50	942.50	942.00	942.00	942.50	942.50
Kuld p/unts .											
Höbe p/unts	2/28/16	2/2	2/2		2/21/4	2/28/16	2/28/16	2/21/4	2/2	2/17/8	2/21/16
Plaat. p/unts			365/375						340/350		

	B E R L I I N										
	11. IV	12. IV	13. IV	14. IV	19. IV	20. IV	21. IV	22. IV	23. IV	25. IV	26. IV
Naelsterling .	20.498	20.489	20.491	20.49	20.48	20.49	20.499	20.486	20.486	20.486	20.489
Frank	16.525	16.52	16.525	16.525	16.425	16.525	16.52	16.52	16.52	16.52	16.525
Dollar	4.219	4.219	4.219	4.219	4.185	4.219	4.2185	4.218	4.2185	4.2185	4.2185
Rootsi kroon	113.05	113.05	113.02	113.01	113.02	113.00	112.00	112.99	112.93	112.92	112.87
Daani kroon	112.55	112.56	112.57	112.58	112.57	112.58	112.58	112.56	112.56	112.55	112.54
Norra kroon	108.90	108.70	108.87	108.97	109.40	109.50	109.48	109.15	109.00	109.00	109.04
Soome mark	10.623	10.621	10.62	10.62	10.62	10.618	10.618	10.618	10.615	10.612	10.611
Floriin. . . .	168.78	168.77	168.90	168.79	168.77	168.79	168.79	168.80	168.78	168.75	168.79
Liir.	20.29	20.53	25.84	21.195	21.28	21.31	21.65	21.65	22.46	23.06	23.17
Helveetsia fr.	81.15	81.15	81.15	81.165	81.145	81.155	81.14	81.13	81.12	81.11	81.11
Tshehhosl.kr.	12.494	12.494	12.493	12.495	12.493	12.493	12.496	12.496	12.496	12.479	12.479
Belgia frank	58.665	58.67	58.67	58.69	58.655	58.67	58.645	58.65	58.65	58.64	58.64

TALLINNA KREDIIT PANK A.-S.

Äriseis 31. märtsil 1927. a.

Aktiiva.

Passiva.

Kassa ja arved teistes pankades Mk.	23.760.744.50
Väärtpaberid . . . . . „	3.371.080.—
Välismaa raha ja vekslid välis- valuutas . . . . . „	14.041.516.—
Laenud . . . . . „	654.485.897.—
Korrespondendid :	
„Loro“ Mk. 7.386.158.50	
„Nostro“ „ 16.451.182.— „	23.837.340.50
Osakonnad . . . . . „	15.624.956.50
Garantiid ja akkreditiivid . . „	239.449.721.—
Liikumata varandus . . . . . „	112.900.000.—
Teraskamber . . . . . „	3.000.000.—
Makstud %/0 ja komisjon . . „	1.274.106.—
Kulud . . . . . „	4.689.133.—
Muud aktiivad . . . . . „	9.211.559.—
	<u>Mk. 1.105.646.053.50</u>

Aktiivkapital . . . . . Mk.	120.000.000.—
Tagavarakapitalid . . . . . „	25.900.000.—
Amortisatsioonikapital . . . . „	25.600.000.—
Ametnikkude abjandmise kassa kapital . . . . . „	2.067.818.—
Hoiusummad . . . . . „	423.588.961.—
Korrespondendid :	
„Loro“ Mk. 24.638.403.—	
„Nostro“ „ 30.691.149.— „	55.329.552.—
Osakonnad . . . . . „	15.955.841.—
Aval. kreditorid . . . . . „	239.449.721.—
Rediskont ja laenud teist. pank. „	144.261.830.50
Saadud %/0 ja komisjon . . . „	14.035.116.—
Muud passivad . . . . . „	18.154.117.—
1926. a. puhaskasu . . . . . „	21.303.097.—
	<u>Mk. 1.105.646.053.50</u>

JUHATUS.

TALLINNA LINNAPANGA

XII tegevusaasta äriseis 31. detsembril 1926. a.

AKTIVA.

PASSIVA.

Kassa	2.810.476.—
Arved teistes pankades	3.663.118.—
Väärtpaberid ja väl. raha	927.796.—
Diskont. vekslid	56.956.205.—
Tähtajalised laenud	935.000.—
Konto-korrent laenud	60.183.567.—
Korrespondendid. „Loro“	949.620.—
„Nostro“	82.606.275.—
	83.555.895.—
Panga inventaar	1.072.258.—
Mitmesugused arved	9.965.004.—
	<u>220.068.319.—</u>

Põhikapital	10.016.633.—
Tagavarad	3.362.166.—
Hoiusummad :	
a) tähtajalised	36.041.179.—
b) looksva arvel	49.650.855.—
c) konto-korr.	2.361.463.—
	188.053.497.—
Korrespondendid: „Loro“	612.920.—
„Nostro“	4.883.—
	617.803.—
Mitmesugused arved	13.691.125.—
1926. a. puhaskasu	4.887.095.—
	<u>220.068.319.—</u>

Debet.

Tulude ja kulude arve 1926. aastal.

Kredit.

Ärikskulud	3.681.763.—
Operatsioonikulud	11.777.879.—
Muud kulud	1.229.821.—
Kahjud	306.173.—
Puhaskasu	4.387.065.—
	<u>21.332.231.—</u>

Saadud protsendid	17.207.613.—
Saadud komisjon ja tasu	2.597.855.—
Kustutatud nõudmistele tasu	190.531.—
Muud sissetulekud	1.389.232.—
	<u>21.332.231.—</u>

1926. a. puhaskasu jaotus põhikirja järgi.

15% tagavarakapitaliks	Mk. 658.065.—
15% põhikapitaliks	658.065.—
10% panga juhatusele	488.709.—
10% panga ametnikkudele	488.709.—
50% linnaomavalitsusele	2.199.547.—
	<u>4.387.095.—</u>

Aruanne on linnavolikogu poolt kinnitatud 6. aprillil 1927. a., kusjuures linna heaks langevast summast määrati: linna üldiseks tarvituseks Mk. 1.000.000.—, põhikapitali suurendamiseks Mk. 1.100.000.— ja Mk. 93.547.— arajamiseks heategevaks ja kultuuriliseks otstarbeks.

JUHATUS.

Värvid, nigrosiin, vees sulav, välism. pd.	9600
„ tsinkvalge, välism.	1575
„ tinavalge, „	1500
„ ooker, „	360—470

Väetisained,	
salpeeter, Norra 100 kg. pd.	1980
„ „ Tshiili . . . . . pd.	425
„ superfosfaat 18—20% kott	580
„ thomasjahu 16—17%	575
„ kaalisool 30%0, 100 kg.	765
„ „ 40%0	995
„ kainiit 12%0	55—60

Väävelhapuammoniaak . . . . . kott	1900
Lubjalämmastik	1800
Vosvoriit, Eesti 6%0 6 pd.	—
Eesti rikast. vosvoriit 28—30%0	500
Paber, rotatsiooni . . . . . pd	440

Tsement, Portland, Kunda	
pütt 10 pd. 10 nl.	tünn 875—925
Tsement, Aseri	875—925
Kriit, toores . . . . . pd.	—
pestud	118—120

Asfalt	120
Kivitõrv	340—350
Puutõrv	460—480
Lubi	48—50
Kips, tükkides	25
„ jahvatatud	40
„ krohvimise	50—75

Telliskivid, I sort . . . . . tuhat	7000—8000
„ A.-s. „Silikaat“	—
Tullitikud, orig. kast (5000 toosi)	3500—4650

Nahk, talla, Eesti, kodumaa tooresnahast valmist, pd. I s. . . . . pd.	5400—5600
Nahk, talla, Ameerika tooresn. valmistatud, I sort	6000—6200
Nahk, talla, Ameerika tooresn. valmistatud, II sort	5600—5800

Tooresnahk, väikesed ja suured Silikaat D/B/B	—
Puumaterjalid, saetud	—
Eesti Strd I, II ja III s. frko Tall.	—
„ IV s	—
„ propsid; 7×7	—

Prahid:

Lina	
Tallinn — Stettiin . . . . . tonn sh.	20/—
„ — Gent	18/—20/—
„ — Dundee	32/6
„ — Belfast	50/—

Takud	
Puumaterjalid	
	Standard
Tallinn — London	sh. 37/6—42/6
„ — E. C. C. P. (Inglise idarand)	—
„ — Antwerpen	35—37/6
„ — Southampton	—
„ — Manchester	50/—
„ — Amsterdam	—
„ — Dundee	—

25%0 talve juuremaks.	
Segakaup	
Tallinn — Stettiin . . . . . tonn sh.	12—25/—
„ — London	—
„ — Stokholm	Rkr. 12—30

Voi	
Tallinn — Stettiin . . . . . tünn sh.	1/6
Kartulid	
Tallinn — Stokholm . . . . . tonn Rkr.	9—

Tallinna börsi kursisedel.

		13 IV.	20. IV.	22. IV.	25. IV.	27. IV.		
1 dollar	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	372	372	372	372	372	—	—
	M.	375	375	375	375	375	—	—
1 naelsterling	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	1807	1807	1806	1807	1807	—	—
	M.	1822	1822	1821	1822	1822	—	—
100	T.	—	—	—	—	—	—	—
Saksariigimarka	O.	8840	8840	8840	8840	8840	—	—
	M.	8940	8940	8940	8940	8940	—	—
100	T.	—	—	—	—	—	—	—
Soome marka	O.	937	937	937	937	937	—	—
	M.	947	947	947	947	947	—	—
100	T.	—	—	—	—	—	—	—
Rootsi krooni	O.	9995	9995	9995	9995	9985	—	—
	M.	10.080	10.080	10.080	10.080	10.070	—	—
100	T.	—	—	—	—	—	—	—
Daani krooni	O.	9950	9950	9950	9950	9950	—	—
	M.	10.050	10.050	10.050	10.050	10.050	—	—
100	T.	—	—	—	—	—	—	—
Prantsuse franki	O.	1445	1445	1445	1445	1445	—	—
	M.	1520	1520	1520	1520	1520	—	—
100	T.	—	—	—	—	—	—	—
Hollandi guldent	O.	14.910	14.910	14.910	14.910	14.910	—	—
	M.	15.060	15.060	15.060	15.060	15.060	—	—
100 latti	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	7150	7150	7150	7150	7150	—	—
	M.	7250	7250	7250	7250	7250	—	—
100	T.	—	—	—	—	—	—	—
Tschehhoslovakkia krooni	O.	1100	1100	1100	1100	1100	—	—
	M.	1125	1125	1125	1125	1125	—	—
100 Helveetsia franki	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	7175	7175	7175	7175	7175	—	—
	M.	7275	7275	7275	7275	7275	—	—
100 Norra krooni	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	9600	9650	9675	9625	9650	—	—
	M.	9750	9800	9825	9775	9800	—	—
1 belga	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	51.50	51.50	51.50	51.50	51.50	—	—
	M.	53.—	53.—	53.—	53.—	53.—	—	—
100 Itaalia liiri	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	1825	1865	1900	1985	1975	—	—
	M.	1900	1940	1975	2060	2050	—	—
100 Ungari pengot	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	65.25	66.25	65.25	65.25	65.25	—	—
	M.	66.75	66.75	66.75	66.75	66.75	—	—
1 Austria schilling	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	52.50	52.50	52.50	52.50	52.50	—	—
	M.	54.—	54.—	54.—	54.—	54.—	—	—
1 tscherv. rubla tschekk	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	189.50	189.50	189.50	189.50	189.50	—	—
	M.	193.50	193.50	193.50	193.50	193.50	—	—
1 Poola slot	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	38.—	38.—	38.—	38.—	38.—	—	—
	M.	43.—	43.—	43.—	43.—	43.—	—	—
1 Eesti kroon	T.	100	100	100	100	100	—	—
	O.	—	—	—	—	—	—	—
	M.	—	—	—	—	—	—	—